

Розділ 5
ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

УДК 52:528.4

**ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНЕ ТА КАРТОГРАФІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

Р. Ступень, д. е. н.

ORCID ID: 0000-0002-4951-2838

О. Ступень, к. е. н.

ORCID ID: 0000-0001-6702-0987

Львівський національний аграрний університет

Н. Ступень, д. е. н.

ORCID ID: 0000-0003-1238-4016

Національний університет «Львівська політехніка»

М. Балавейдер, доктор філософії

ORCID ID: 0000-0001-7515-1557

*Ярославська державна вища техніко-економічна школа
ім. о. Броніслава Маркевича, Польща*

<https://doi.org/10.31734/architecture2021.22.123>

Ступень Р., Ступень О., Ступень Н., Балавейдер М. Топографо-геодезичне та картографічне забезпечення формування об'єднаних територіальних громад

Розкрито інституційні та методичні засади топографо-геодезичного та картографічного забезпечення під час вирішення завдань створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Встановлено, що планування територій на місцевому рівні здійснюють розробленням та затвердженням генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій і детальних планів територій, їх оновленням та внесенням змін до них. Схема планування території об'єднаної територіальної громади визначає основні принципи і напрями планувальної організації та функціонального призначення території, формування системи громадського обслуговування населення, організації інженерно-транспортної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою, захисту території від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони навколишнього природного середовища, охорони та збереження нерухомих об'єктів культурної спадщини та пам'яток археології, традиційного характеру середовища історичних населених пунктів. У дослідженні відображено етапи робіт з планування території ОТГ, що передбачають складання проєкту, збір та аналіз даних для створення ОТГ; створення топографічної основи та адресного реєстру на території ОТГ; планувальні роботи на топографічній карті території ОТГ; створення землевпорядної документації, заходи з охорони земель; проходження громадських слухань та опублікування результатів проєкту на геопорталі. Усі необхідні графічні та текстові матеріали планування території ОТГ охоплюють ситуаційну схему (план), план сучасного використання території ОТГ, проєктний план М 1 : 10 000 у державній системі координат, зображення стратегічних та операційних цілей Стратегії розвитку ОТГ на схемі, комунальне майно територіальної громади із зазначенням про нього необхідної атрибутивної інформації, додаткові графічні матеріали, включаючи документацію із землеустрою, а також виокремлені плани населених пунктів М 1 : 5 000.

Ключові слова: топографо-геодезичне забезпечення, картографічне забезпечення, об'єднана територіальна громада, планування, землеустрій.

Stupen R., Stupen O., Stupen N., Balawejder M. Topographic, geodetic and cartographic support for formation of united territorial communities

The institutional and methodological principles of topographic-geodetic and cartographic support in solving the problems of creating united territorial communities are revealed. It is established that territorial planning at the local level suggests developing and approving general plans of settlements, zoning plans and detailed plans of territories, their updating and making changes to them. The scheme of planning the territory of the united territorial community determines the main principles and directions of planning organization and functional purpose of the territory, formation of public service system, organization of engineering and transport infrastructure, engineering training and improvement, protection of the territory from dangerous natural and man-made processes, environmental protection, protection and preservation of

immovable objects of cultural heritage and archeological monuments, traditional character of the environment of historical settlements. The study reflects stages of the work on planning the territory of the UTC, which include drafting, collecting and analyzing data to create an UTC; creation of a topographic basis and address register on the territory of UTC; planning works on the topographic map of the UTC territory; creation of land management documentation, land protection measures; holding public hearings, and publishing the results of the project on the geoportal. All necessary graphic and textual materials of planning the territory of the united territorial community include situational scheme (plan), plan of modern use of UTC territory, project plan M 1:10 000 in the state coordinate system, depiction of strategic and operational goals of UTC Development Strategy on the scheme, communal property of the territorial community with the indication of the necessary attributive information about it, additional graphic materials, including land management documentation, as well as separate plans of settlements M 1: 5000.

Key words: topographic and geodetic support, cartographic support, united territorial community, planning, land management.

Постановка проблеми. У процесі реформування адміністративно-територіального устрою важливою інформаційною складовою для створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ) є відомості щодо топографо-геодезичної і картографічної основи, розподілу земель у межах територій адміністративно-територіальних одиниць, обмежень у їхньому використанні. Тому проблема оновлення необхідного планово-картографічного матеріалу є першочерговою з метою розробки документації з планування та землеустрою щодо управління ресурсами на території ОТГ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти розвитку державної топографо-геодезичної мережі знайшли своє відображення в дослідженнях Ю. Карпінського та Н. Лазоренко-Гевель [2], С. Нестеренко [3], І. Новаковської, П. Жолкевського та Н. Іщенко [4], які обґрунтували теоретично-методологічні засади створення державної топографо-геодезичної мережі України, але не розкрили питання розвитку картографічного забезпечення під час формування ОТГ.

Постановка завдання. Наше завдання – розкрити інституційні та методичні засади топографо-геодезичного та картографічного забезпечення під час вирішення завдань створення об'єднаних територіальних громад.

Виклад основного матеріалу. Інформаційне наповнення й масштаб топографо-геодезичних та картографічних матеріалів визначають з урахуванням можливостей їх використання, детальності проєктування, обстежень і вишукувань згідно із Законом України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» [6]. Під час здійснення топографо-геодезичних, картографічних робіт повинні забезпечуватися:

- додержання вимог нормативно-технічної документації;
- впровадження прогресивних технологій і методів організації топографо-геодезичного і картографічного виробництва;
- розроблення, впровадження та організація програмного, технологічного і технічного забезпечення ефективного використання цифрових карт і геоінформаційних систем;
- виконання робіт методами і способами, безпечними для життя і здоров'я людей, стану довкілля та об'єктів, що мають історико-культурну цінність;
- графічне зображення на картах державних кордонів України та меж адміністративно-територіального устрою, а також кордонів іноземних держав та інших політико-адміністративних і географічних елементів;
- зберігання та облік топографо-геодезичних, картографічних, аерознімальних і космічних матеріалів;
- систематичний аналіз державної астрономо-геодезичної основи на території України та відповідність картографічних матеріалів сучасному стану місцевості;
- виконання топографічних, картографічних, кадастрових зйомок та оновлення карт і планів, зйомок континентального шельфу та водних об'єктів в єдиній системі координат і висот.

Інституційною основою для розробки топографо-геодезичних робіт з метою формування територій ОТГ є Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» [5], згідно з яким планування територій на місцевому рівні здійснюють розробленням та затвердженням генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій і детальних планів територій, їх оновленням та внесенням змін до них.

Схема планування території ОТГ визначає основні принципи й напрями планувальної орга-

нізації та функціонального призначення території, формування системи громадського обслуговування населення, організації інженерно-транспортної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою, захисту території від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони навколишнього природного середовища, охорони та збереження нерухомих об'єктів культурної спадщини та пам'яток археології, традиційного характеру середовища історичних населених пунктів. Відповідно її основними завданнями є [1]:

- обґрунтування майбутніх потреб і визначення переважних напрямів використання територій, у тому числі для містобудівних потреб, на основі принципів сталого розвитку;

- урахування та взаємоузгодження державних, громадських і приватних інтересів під час планування, забудови та іншого використання територій з дотриманням вимог містобудівного, санітарного, екологічного, природоохоронного, протипожежного та іншого законодавства;

- забезпечення раціонального розселення, визначення напрямів сталого розвитку населених пунктів та їхньої перспективної кількості населення;

- формування й розвиток міжселенних систем соціальної інфраструктури в галузі освіти та охорони здоров'я;

- визначення територій, що мають особливу екологічну, рекреаційно-оздоровчу, наукову, естетичну, історико-культурну цінність, встановлення передбачених законодавством обмежень на їх планування, забудову та інше використання;

- розроблення містобудівних заходів щодо охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів;

- охорона та збереження нерухомих пам'яток культурної спадщини та пам'яток археології;

- захист території та населення від небезпечних природних і техногенних процесів.

Проект документації з планування рекомендується виконавчому комітету ОТГ подавати обласній державній адміністрації для отримання від неї інформації про її відповідність стратегічним пріоритетам, завданням і заходам чинної регіональної стратегії та плану заходів з реалізації її соціально-економічного розвитку. Проект такої стратегії та плану рекомендується подавати з урахуванням результатів громадського обговорення на розгляд та затвердження сільській, селищній, міській раді ОТГ. На рисунку відображено етапи робіт з планування території ОТГ.

Усі необхідні графічні та текстові матеріали планування території ОТГ виконують відповідно до ДБН Б.1.1-21:2017. Графічні матеріали охоплюють:

- ситуаційну схему (план);

- план сучасного використання території ОТГ, поєднаний зі схемою планувальних обмежень М 1 : 10 000;

- проектний план М 1 : 10 000 у державній системі координат;

- зображення стратегічних та операційних цілей Стратегії розвитку ОТГ на схемі;

- комунальне майно територіальної громади, в основному нерухоме майно із зазначенням про нього необхідної атрибутивної інформації;

- додаткові графічні матеріали, які обґрунтовують, ілюструють або деталізують проектні рішення в довільному масштабі, включаючи документацію із землеустрою, а також виокремлені плани населених пунктів М 1 : 5 000 [1].

Діяльність із розроблення схеми просторового планування орієнтується на матеріали Стратегії розвитку ОТГ, що відображає її стратегічні та операційні цілі. При цьому враховують планувальні рішення, що містяться в схемах планування території України та областей, раніше виготовленій містобудівній документації, включаючи генеральні плани та плани зонування, а також детальні плани територій.

У результаті сформована картографічна основа для розробки документації із планування території та землеустрою щодо управління ресурсами на території ОТГ передбачає векторну карту з нанесенням шарів меж:

- території громади, що підлягають уточненню при розробці проекту землеустрою щодо визначення її меж;

- адміністративно-територіальних одиниць, які увійшли до складу ОТГ, та меж територій сільських і селищних рад;

- будівель і споруд, проїжджих частин вулиць та доріг;

- режимоутворювальних об'єктів, природоохоронних, історико-культурних та релігійних об'єктів;

- водних об'єктів;

- кадастрових зон та кварталів;

- земель лісового фонду;

- земельних ділянок, які внесені до Державного земельного кадастру;

- розпайованих земель та земель колишньої колективної власності.

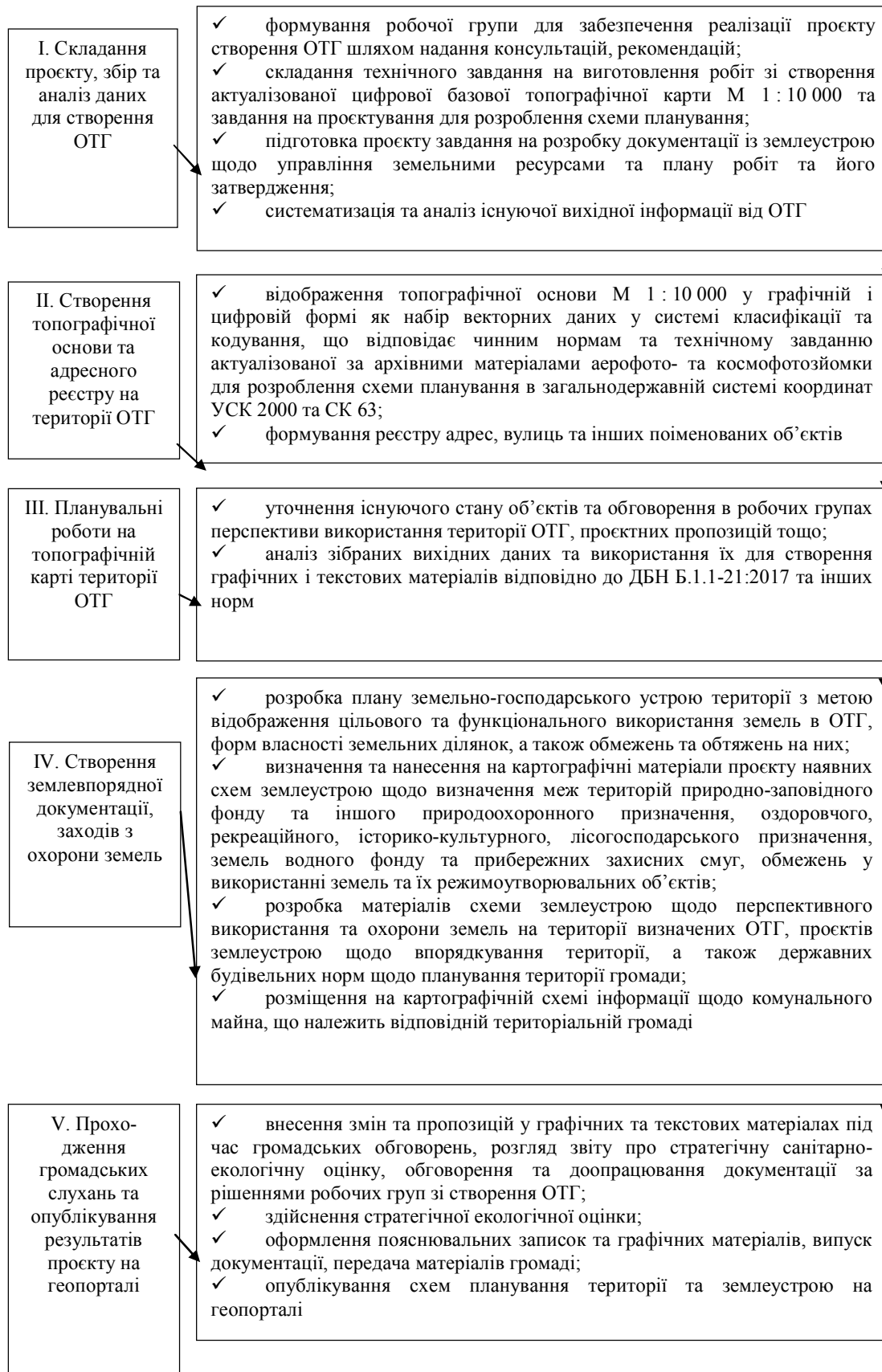

Рис. Етапи планування території об'єднаної територіальної громади

Висновки. Топографо-геодезичні та картографічні роботи є невід’ємною частиною процесу створення ОТГ, відведення земельних ділянок у межах і за межами їхніх територій. Створення ОТГ має ґрунтуватися на сучасних технологіях збирання та обробки геопросторової топографо-геодезичної інформації при збереженні необхідної точності відображення просторового положення всіх елементів системи планування із застосуванням ГІС-технологій з метою формування геоінформаційної бази топографо-геодезичних даних та іншої картографічної тематичної інформації різногалузевого спрямування за рахунок комплексного використання даних дистанційного зондування Землі, а також традиційних ґрунтових обстежень для визначення сучасного стану агроландшафтів.

Бібліографічний список

1. ДБН Б.1.1-21:2017. Склад та зміст схеми планування території, на якій реалізуються повноваження сільських, селищних, міських рад: наказ Мінрегіону від

27.12.2017 р № 343. URL: [http://kbu.org.ua/assets/app/documents/20%20\(1\).1.pdf](http://kbu.org.ua/assets/app/documents/20%20(1).1.pdf) (дата звернення: 25.04.2021).

2. Карпінський Ю., Лазоренко-Гевель Н. Методи збирання геопросторових даних для топографічного картографування. *Сучасні досягнення геодезичної науки і виробництва*. 2018. № 1 (35). С. 204–211.

3. Нестеренко С. Г. Геодезичне забезпечення складання проектів відведення земель з використанням матеріалів аерофотознімання. *Комунальне господарство міст: технічні науки та архітектура*. 2018. № 142. С. 159–164.

4. Новаковська І. О., Жолкевський П. Ф., Іщенко Н. Ф. Топографо-геодезичне забезпечення еколого-економічної оцінки територіальних агрогеосистем. *Збалансоване природокористування*. 2020. № 2. С. 18–25.

5. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 25.04.2021).

6. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність: Закон України № 353-XIV від 23.12.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14#Text> (дата звернення: 25.04.2021).

Стаття надійшла 14.05.2021